

Slovenski dom

Štev. 77.

V Ljubljani, torek 4. aprila 1939.

Leto 19

Razgovori za sporazum v Zagrebu

Dr. Maček izjavlja, da se je delo dobro začelo

Slika, ki naj bi pomenila napoved za lepšo bodočnost: Predsednik vlade Dragiša Cvetković, ki je v nedeljo dopotoval v Zagreb na posvetovanja glede sporazuma z dr. Mačkom, in hrvatski voditelj dr. Maček, slikana pred vilo na Rebri, kjer stane predsednik vlade med svojim zagrebškim obiskom.

Zagreb, 4. aprila. Včeraj ob 9 so se v zagrebški ban. palači začeli prvi razgovori med predsednikom vlade Cvetkovićem in med hrvatskim voditeljem dr. V. Mačkom. Razgovorov se ni razen njiju udeleževal

nihče drugi. Za ta posvet je vladalo ogromno zanimanje po vsej državi, zlasti pa v Zagrebu, kamor je prišlo veliko domačih in tujih časnika. Ob 11.30 sta predsednik

vlade Cvetković in dr. Maček povabila k sebi časnike. V imenu obeh pogajajočih se strank je predsednik vlade povedal naslednje:

»Razgovori med predsednikom vlade in predsednikom Hrvatske seljačke stranke dr. Mačkom so potekali v prijateljskem ozračju in se bodo nadaljevali jutri.«

Danes dopoldne se je začel drugi razgovor, ki je trajal skoraj dve uri. Tretji sestanek predsednika vlade Cvetkovića z dr. Mačkom bo jutri, nakar bo odpotoval ministrski predsednik v Belgrad.

Vsi hrvatski listi pišejo o teh nad vse pomembnih razgovorih in pravijo, da vsa država, zlasti pa še hrvatski narod želi, da bi uspeli, saj bo to koristilo v enaki meri Hrvatom kakor tudi Srbom in Slovincem.

Belgrad, 4. aprila. m. Vse belgrajsko časopisje z velikim zanimanjem nasleduje razgovorom, ki jih imata predsednik vlade Dragiša Cvetković in voditelj Hrvatov dr. Vladko Maček. Med drugim objavlja današnje »Vreme« izjavo, ki jo je po večerajšnjih razgovorih dal uredniku dr. Vladko Maček in v kateri je dejal tole:

»Evo, kakor vidite, smo začeli. Dobro smo pričeli. Plug smo danes zastavili. Ne dejamo se, da bo dobro.«

Novi generali naše vojske

Belgrad, 4. aprila. m. S kraljevim ukazom so na predlog vojnega ministra napredovali: za divizijskega generala brigadni general Cedimir Jovanović, za brigadnega generala generalštabni polkovnik: Gjozje Grujić, Milan Zelenika, pehotni polkovnik Matija Parac, topniški polkovnik Dragotin Hanel, inženirski polkovnik Ljubiša Hadži-Popović, inženirsko tehnični polkovnik Ignat Kirchner, sanitetni dr. Gjozje Sivec in dr. Vladimir Stanojević; za polkovnika je napredoval pehotni podpolkovnik za generalštabne poste Ivan Prezelj, za podpolkovnika pa major Jože Suran.

Vesti 4. aprila

Dosedanji predsednik francoske republike Lebrun je sprejel kandidaturu in bo pri jutrišnjih volitvah izvoljen z veliko večino — kakor kaže — za nadaljnih sedem let predsedovanja. Njegovo izvolitev bo vsa Evropa pozdravila, ker vidi v njej jamstvo, da bo Francija nadaljevala s pametno politiko, ki jo je začela zadnje čase.

Mehikanska socialistična vlada je sklenila takoj priznati špansko nacionalno državo. Vendar se bodo begunci iz rdeče Španije lahko svobodno naseljevali v Mehiko.

Predsednik slovaške vlade dr. Tiso in zunanji minister Durčanski sta danes odpotovala v Berlin na politična in gospodarska posvetovanja. Razgovori bodo veljali zlasti utrjevanju slovaške meje proti Poljski, kakor to zahteva nemška varnost.

Španske oblasti bodo iz koncentracijskih taborišč spustile vse rdeče miličnike, za katere jamčita vsaj po dva nacionalista.

Če se ustanovi zveza proti avtoritarnim državam, bodo te države na vseh krajih zemeljske oble prešle v napad proti taki zvezi — pišejo italijanski listi, ko poročajo o angleških prizadevanjih za zvezo proti Nemčiji.

Ameriški pravosodni minister Murphy je včeraj objavil poročilo o delu Nemcev v Združenih državah. Poročilo obsega 14 zvezkov s podatki, ki jih je v dveh letih nabrala ameriška skrivna policija o hitlerjevski propagandi po Ameriki.

Iraški kralj Gazi se je nočjo okoli polnoči smrtno ponesrečil z avtomobilom.

Zakon o letalski oborožitvi Amerike je podpisal predsednik Roosevelt. Zakon določa 385 milijonov dolarjev za 6000 novih letal in za ojačanje obrambe Panamskega prekopa.

Madžarske čete so začele zasedati ozemlje, ki jim ga je po nemškem posredovanju odstopila slovaška država.

Po izidu nedeljskih volitev v Belgiji je razvidno, da je relativno zmago odnesla katoliška stranka, ki ima 74 poslancev in je napredovala za 11 poslancev. Na drugem mestu so socialisti, ki so s 70 mandatov padli na 64, na tretjem liberalci, ki imajo 28 mandatov. Najbolj so padli rexisti, ki so od dosedanjih 20 mandatov ohranili le šest.

Sv. oče Pij XII. je sprejel bivšega španskega kralja Alfonza XIII.

Pri nedeljskih volitvah na Danskem je zmagala vladna zveza, ki jo tvorijo socialisti in radikali, toda razmerje med njo in med opozicijo se je spremenilo tako, da ima vlada zdaj 78 poslancev, opozicija 68. Pri volitvah so zelo padli socialisti. Prvi so nastopili narodni socialisti, ki so dobili tri poslance.

General Franco se je brzojavno zahvalil italijanskemu kralju in cesarju za čestitke ob koncu vojne.

Rimski listi iz Vatikana prinašajo poročilo, da bo prva pot sv. očeta Pija XII. čez vatikansko mejo v Pompeje, kamor pojde papež blagoslavljat novo Marijino svetišče, ki bo te dni končano. Vest je verjetna zaradi dejstva, da je to cerkev dal povečati in docela prenoviti papež Pij XI., ki bi jo bil zelo rad sam blagoslovil.

Nagla, udarna vojska, ki bi se končala v nekaj tednih ali celo nekaj dneh, je bajka, katere si je v svesti tudi Nemčija. O tem priča naglo utrjevanje njenih meja, zasedba Češke in Moravske ter razni drugi vojaški koraki v zadnjem času, ki govorijo o tem, da Nemčija računa, da bi morebitna vojna med njo in drugimi evropskimi državami trajala dolgo, kakor je glede moderne vojne pokazal španski in abesinski vzgled. Tako piše poljski vojni minister general Sikorski, ko razpravlja o vojaškem položaju Poljske.

Nemško notranje ministrstvo je izdalo odlok, s katerim je Nemcem prepovedano poslušati poročila tujih radijskih postaj. Kazen za ta prestop je določena na dve do pet let ječe. Kdor pa bi poskušal sovjetske oddaje, je kriv zločina, da je pripravil zaroto proti varnosti države in bo postavljen pred ljudsko sodišče.

Francoski poslanik v Rimu Poncet in žena sta obiskala italijansko prestolonaslednico knežjino Piemontsko.

O pomenu Turčije za politično ravnovesje v Evropi razpravlja angleški zunanji minister lord Halifax v članku, ki ga je napisal za angleško prilogo turškega dnevnika »Ulusa«.

Volni boj v Belgiji je potekal zaradi zunanje nevarnosti zelo mirno, večkrat pa tudi v znamenju humorja. Tako je bil dva dni pred volitvami ves Antwerpen preplepen z letaki, na katerih je stalo: »Iščejo se gospodje v starosti od 21 do 70 let za parlamentarno cbrt. Posebna izobrazba ali sposobnost nepotrebna. Za podatke se obrnite na ... itd.«

Francoski letalski minister Guy La Chambre je včeraj odpotoval v Anglijo na posvetovanje s odlovanjem med angleško in francosko letalsko industrijo. Njegovo letalo, ki ga je vozil sloviti rekordar Rossi, se je maralo zaradi slabega vremena zasilno spustiti v Susek. **Za novega angleškega poslanika v Budimpešti** je imenovan bivši poslanik v Mehiki Owen St. Clair-O'Malley

Prihod poljskega zunanjega ministra v London:

Vojaška pogodba med Poljsko in Anglijo Milijardno posojilo za poljsko oborožitev

London, 4. aprila. o. Včeraj popoldne je dopotoval v London poljski zunanji minister Beck, katerega je na postaji sprejel zunanji minister Halifax s poljskim poslanikom v Londonu. Sprejema se je udeležila velika množica ljudi, ki so manifestirali za poljsko-angleško zvezo.

Beck bo ostal v Londonu dva ali tri dni in bo imel več razgovorov s predsednikom vlade Chamberlainom in zunanjim ministrom Halifaxom. Razgovori se bodo nanašali na obliko angleško-poljske zveze, kakršno je napovedal angleški ministrski predsednik v svoji izjavi pretekli teden.

Glavne točke razgovorov bodo naslednje:

1. Sklenitev dvostranske obrambne in vojaške pogodbe med Anglijo in Poljsko, ki naj nadomesti začasno izjavo angleškega ministrskega predsednika o jamstvu za poljske meje.
2. Priprava pogojev za veliko angleško posojilo Poljski. Posojilo bi znašalo 20 milijonov funtov sterlingov (pet milijard dinarjev). Posojilo bi Poljska porabila za izpolnitev svoje vojske in vojne industrije.
3. Sklenitev nove trgovske pogodbe med obema državama.

4. Ureditve izseljevanja Judov iz Poljske v angleške kolonije.
5. Vprašanje Gdanska, glede katerega je Poljska trdno odločena vzdrževati sedanje stanje in se upirati priključitvi tega, zanj važnega mesta, Nemčiji.
6. Raztegnitev angleškega jamstva tudi na Romunijo, glede katere bi se Poljska Angliji obvezala, da ji bo takoj priskočila z vso svojo silo na pomoč, če bi jo ogražal nemški pritisk. Glede tega vprašanja sporazum ne bo težaven, saj je Poljska obvezana pomagati Romuniji že po pogodbi, ki sta jo ti državi sklenili pred nekaj leti.

Za uvod v ta važna pogajanja, ki predstavljajo začetek nove dobe v evropski politiki, sta predsednik angleške vlade in zunanji minister včeraj imela v obeh zbornicah govore, v katerih sta še enkrat podčrtala tisto, kar je predsednik vlade izjavil glede angleške politike pretekli teden. Oba govora sta izvenela v odločnem zatrdilu, da Anglija ne bo trpela, da bi kdorkoli skušal dobiti v Evropi ali na svetu prevlado s silo. Anglija je sicer prepričana, da je treba vse spore poravnati mirno, vendar ne more dovoliti, da bi kdorkoli ogražal svobodo manjših držav ter s tem podiral politično ravnovesje v Evropi.

Pred vrnitvijo angleškega in francoskega poslanika v Berlin

London, 4. aprila. o. Današnji »News Chronicle« poroča iz poučnega vira, da se bo angleški poslanik v Berlinu Henderson, ki je bil odpoklican ob zasedbi Češke in Moravske, kmalu vrniti v nemško prestolnico. Prav tako poročajo glede francoskega poslanika Couloudrea, ki je zapustil Berlin ob istem času kakor angleški poslanik.

Nenapadna pogodba med Litvo in Poljsko

Kaunas, 4. aprila. o. Pogajanja med Litvo in Poljsko, ki so po nemški zasedbi Memela potekala čisto na tihem, so ugodno zaključena. Poljska in Litva, ki sta ves čas po vojni živeli v sovražnem razmerju, sta spriko zunanje nevarnosti sklenili pogodbo o nenapadanju in medsebojni pomoči. Pogodba bo danes ali jutri podpisana v Kaunasu.

Volitve za novo češko ustavo

Praga, 4. aprila. m. Protektor Češke in Moravske von Neurath bo jutri prispel v Prago in prevzel svoje posle. S tem bo vsa oblast v češko-moravskem protektoratu prešla na civilno osebo. Pričakujejo, da bodo v najkrajšem času v češko-moravskem protektoratu objavljene volitve v usta-

vojadno skupščino, ki bo sprejela novo ustavo. Načrt za to ustavo že izdelujejo.

Te dni bo imenovana nova vlada češko-moravskega protektorata. Smatrajo, da bo za novega predsednika vlade imenovan Chavelka, ki uživa veliko zaupanje predsednika Hache, za podpredsednika general Gayda ter za ministra notranjih zadev Hruby

Letalski sporazum med Francijo in Anglijo

Pariz, 4. aprila. m. Francoski minister za zrakoplovstvo Guy Le Chambree je z letalom dopotoval v London, kjer bo imel važna pogajanja z angleškim ministrom za zrakoplovstvo Woodom. Pri tej priliki bosta oba zrakoplovna ministra sklenila letalski sporazum med Anglijo in Francijo, ki bo vseboval te-le glavne določbe:

1. Izdelovanje motorjev za potrebe obeh letalstev bodo prevzela angleške tovarne.
 2. Francoske tovarne bodo izdelale določeno število letalskih celic za angleško letalstvo.
- Poleg tega bosta ministra razpravljala tudi o razdelitvi razpoložljivih surovin za letalsko industrijo in za pogon letal.

Belgrad, 4. aprila. m. Sinoči je odpotoval iz Belgrada v Nico prosvetni minister Stevan Čirič. Za časa njegovega bivanja v tujini ga bo zastopal gradbeni minister dr. Miha Krek.

Dr. Korošec v Italiji

Belgrad, 4. aprila. m. Sinoči je odpotoval v Južno Italijo predsednik senata dr. Anton Korošec ter bo tam prebil velikonočne počitnice.

Pesem slovenskega preporoda

Sinoči je akademski pevski zbor priredil v unioanski dvorani svoje redni letni koncert, ki je letos po svojem programu in po razmerah, v katere je padel, dobil še posebno manifestativen slovenski značaj. Akademski pevski zbor je po zaslugi svojega voditelja g. Franceta Marolta lahko recemo, edina slovenska ustanova, ki brez ozira na majhne razmere, na neslogo, na spletke in kar je še takih zopernih pojavov v našem celotnem življenju nadaljuje z narčnim kulturnim delom in slovenskemu narodu v strajenih koncertnih pregledih prikazuje silo in obsebnost in umetniško bogstvo našega narodnega in umetnega glasbenega ustvarjanja. Zbor nam je v zadnjih letih pokazal narodno pesem v vsej njeni motivni in oblikovni obsebnosti, ki priča o silnem umetniškem izživljanju našega ljudskega genija. V koncertu duhovne pesmi nam je približal začetke našega umetnega glasbenega udejstvanja.

Letos pa nam je pripravil izbor slovenske umetne pesmi iz preporodne dobe, toliko po krivem obsojane in nepriznane. V dovršeni izvajalni obliki, kakršne sta pri nas sposobna samo ta zbor in njegov dirigent, so nam akademiki odpeli 16 biserov. Slišali smo v novi interpretaciji stvari, ki so javnosti postale že vsakdanje, skoraj bi rekli zguljene, a je šele ob sinočnem koncertu spoznala, koliko lepote, koliko smiselnosti in celo koliko pravega slovenskega prebujenega in udarnega duha je v njih. Koncert se je začel s »Zvonikarjevo« Blaža Potočnika, preko Fleišmanove »Tihe noči«, Riharjevih »Jamice« in »Veselega dodca«, Maškovič »Pri zibelci« in »Mlatičev«, preko Hajdrihovič »Pod oknom« in »Cerkvice« dosegel višek v bojeviti »Hercegovski«, ki je užgala občinstvo kakor morda v zadnjih 20 letih nobena pesem. Drugi del koncerta nam je pokazal nekaj Nedvedovih, Vilharjevih in Jenkovih stvaritev. Zaradi razpoloženja in manifestacije je pa zbor ob navdušenem odobravanju najhite dvoranave navrgel »Hercegovsko«. Ob njej smo šele prav začutili časovni, sedanjostni, širši, narodni pomen tega grandioznega glasbenega dela, ki zasluži ne samo vse naše podpore pri priznanju, marveč je tudi vredno, da ponese slovensko glasbeno umetnost v tujino. Se bolj kakor vsako leto je bil koncert zlasti letos največji dogodek v slovenskem kulturnem ustvarjanju.

Nova vlada v Turčiji

Carigrad, 4. apr. m. Po končanih državnozbornih volitvah se je včeraj popoldne prvič sestala turška velika narodna skupščina. Na sporedu so bile volitve novega skupščinskega predsedništva in izvolitev predsednika republike ter njegova zaprisega. Sejo je vodil najstarejši poslanec. Za predsednika skupščine je bil znova izvoljen Abdul Haid Renda. Prav tako je skupščina soglasno in sicer s 413 glasovi izvolila dosedanjega predsednika republike Izmeda Inenija, ki se je za izvolitev zahvalil ter takoj zaprisegel. Nato je predsednik vlade Refik Saidam podal predsedniku republike Ineniju ostavko svoje vlade. Ineni je zaupal sestavo nove vlade dosedanjemu predsedniku Saidamu. Mandatar predsednika republike je po krajšem posvetovanju s svojimi političnimi sodelavci sestavil novo vlado, v katero sta vstopila dva nova ministra in sicer: Džezmir Kerčin, podravnatelj kmetijske banke, ki je prevzel resor trgovskega ministristva ter general Ali Fuad Sebedži, ki je prevzel posle ministristva za javna dela. Dosedanji minister za javna dela Ali Česinkaja je zamenjal resor ter je prevzel ministristvo za narodno gospodarstvo. Novo vlado je takoj potrdil predsednik republike Izmet Ineni, velika narodna skupščina pa ji je izglasovala zaupnico.

Napričakovana uradna izjava iz Moskve:

Sovjetska Rusija ne bo podpirala Poljske ob morebitnem nemškem napadu

Sovjetska poročevalska agencija Tass je sinoči izdala uradno poročilo, v katerem pravi: »Francoska lista »Temps« in »Oeuvre« prinašata vest, da se je Sovjetska Rusija zavezala, da bo v primeru vojne preskrbovala Poljsko z orožjem in ustavila dobavo svojih surovin Nemčiji. Ta vest ne odgovarja resnici, ker ni Sovjetska Rusija nikomur dala take obljube. Sovjetska vlada z velikim nezaupanjem zasluduje ustanavljanje vseh zvez in blokov, v kolikor jih ne snujejo na podlagi, katero želi Moskva.«

To uradno poročilo, ki je prišlo takoj po objavi omenjenih poročil, je vzbudilo veliko presenečenje,

saj priča, da se Rusija ne bo hotela ali pa se zaradi notranjih razmer ne bo upala vmešavati v kak evropski spor, čeprav njeni voditelji vedno jako odločno nastopajo proti fašizmu, proti napadalcem in za organizacijo skupne varnosti. Ta izjava je znamenje, da se Sovjeti ne mislijo priključiti zvezi, ki jo snuje Anglija, da bi preprečila širjenje nemške moči v Evropi. Širijo se celo domneve, da Sovjeti to delajo po tihem sporazumu z Nemčijo, saj se je že večkrat pokazalo, da ti dve državi navdiz vsem idejnim razlikam večkrat gresta po skupnih političnih potih, če jima to narekujejo njune posebne koristi.

Šahovska tekma za državno prvenstvo

Bröder porazil dr. Vidmarja - Filipčič vzel Kostiču pol točke Pirc premagal dr. Kalabara - Preinfalk dozdej še neporažen

Ob nezmanjšanim zanimanju prijateljev kraljevske igre je bilo sinoči v Zagrebu odigrano tretje kolo mojsrškega turnirja za prvenstvo Jugoslavije. Presenetil je predvsem izredno dober začetek Vukoviča, pa tudi Slovence Preinfalk se odlično drži in dozdej še ni izgubil nobene partije. Pire je dobro razpoložen in ga smatrajo za najresnejšega kandidata za prvo mesto.

Na prvi deski je večerjal dr. Milan Vidmar kot beli igral proti Bröderju damsko indijsko partijo. Po solidnem začetku je imel dr. Vidmar majhno prednost, potem pa je naredil nekaj neučinkovitih potez in je Bröder lepo izenačil in vzel nasprotniku celo pešca. Kmalu zatem je dr. Vidmar žrtvoval kvaliteto, da bi rešil figuro. Kmalu pa je spoznal, da ga tudi to ne more rešiti in se je vdal, Bröder pa si je v tej igri osvojil važno točko.

Preinfalk in Schreiber sta kmalu po začetku drug drugemu vzela kraljico. Igrala sta Grünfeldovo varianto, ki je prešla v damin gambit. Po 16 potezah mirne igre sta se zedinila za remis.

Pire se je proti dr. Kalabaru branil s kraljevo indijsko obrambo. Dr. Kalabar je v dobljenem položaju žrtvoval figuro za napad, ki pa ga ni znal z uspehom pripeljati do konca. Pire je nato z natančno igro kmalu vzel dr. Kalabaru celo točko.

Lešnik je kot beli proti Aviroviču v damskem gambitu hitro dobil pešca in kvaliteto ter imel čisto jasno dobljeno igro, a je z nekaj nepremišljenimi potezami v časovni stiski vse pokvaril.

Nasprotnik bi ga tedaj mogel v treh potezah ugnati, vendar je to izredno priljubljeno zaradi svoje neizkušnosti prezl. Lešnik se je nato skrajno potrudil, tako da se mu je le posrečilo dobiti vsaj pol točke.

Kostič in Filipčič sta igrala tudi damski gambit. Kostič je imel že dobljeno igro, pa je z nekaj slabimi potezami svojo veliko prednost izgubil. To je Filipčič bistro izkoristil in prisilil nasprotnika, da mu je moral dati pol točke. Ta igra je poleg dr. Vidmarjevega poraza — pravo presenečenje tretjega kola.

Tomovič in Petek sta tudi igrala damski gambit. Petek je kot beli žrtvoval kmalu po začetku igre pešca, kar ga je privedlo v zelo težaven položaj in je pri nadaljevanju igro izgubil. Milan Vidmar ml. in Furlani sta igrala neodločeno. Igra je bila kratka in ne preveč napeta.

Sava Vukovič in Rožič sta igrala damski gambit. Tudi ta igra je bila zelo kratka. Rožič je v prvem delu igre vzel nasprotniku kmeta, ki ga ne bi smel, nakar je Vukovič z lahkoto prešel v uspešen napad. Rožič se je že po 19 potezih vdal. — Odigrana je bila nato še prekinitvena partija iz drugega kola med Schreiberjem in dr. Kalabarjem. Schreiber je svojo prednost v končnici izkoristil in pričakovano zmagal.

Stanje po tretjem kolu: Vukovič 3, Pirc, Schreiber 2,5, Preinfalk, Kostič 2, Bröder 1,5 (1), dr. Milan Vidmar, Avirovič 1,5, Furlani, Tomovič 1 (1), Lešnik, Virmar ml, Filipovič 1, Petek in Kalabar (1).

Ljubljana od včeraj do danes

Boljšim, lepšim in gorkejšim časom smo se podali naproti. Vreme se še vedno drži. Neverjetno se skoraj zdi človeku, da letos še vedno ni začelo običajno pomladansko deževje. V velikem tednu smo že, pa še zdaj ni tiste zloglasne, tradicionalne mokrote, ki se pri nas javlja redno vsako pomlad. Zdi se, da se brani za poletje. To seveda marsikomu ne bi bilo niti malo všeč.

Sijajen pevski večer

Snoči je v veliki dvorani hotela »Union« priredil Akademski pevski zbor svoj vsakoletni koncert, ki že leta in leta predstavlja družabni in umetniški dogodek najvišjega reda. Tudi tokrat se je ljubljansko občinstvo v rekordnem številu udeležilo koncerta. Dvorana je bila zasedena do zadnjega kotička: dokaz, da delo Akademskega pevskega zbora vse globlje in jasneje postaja zvezano z občutovanjem slovenskega naroda — jasnejše in bližje prihaja to premočrtno, temeljito in iskreno delo širokim množicam našega naroda. Počasi se v ljudeh oblikuje zavest, da je delo Akademskega pevskega zbora odlična in velika služba narodu, služba, ki jo opravlja veliko znanje z velikim idealizmom.

Zbor, ki šteje petinšestdeset pevcev, je na svojem snočnjem koncertu, na katerem je prikazal pesem iz časa slovenskega preporoda, zvezel tako odlično kakor doslej še nikdar. Kakor orgle je ubran, čist in veličasten. Vse pesmi so bile izvedene brezhibno, občinstvo jih je sprejelo z navdušenjem, ki ga je v Ljubljani redno deležen le en sam zbor: Akademski pevski zbor.

Vsi kulturni ljudje — seveda razen tistih, ki so morali oditi, ker niso več dobili vstopnice, so prišli. Ne samo iz Ljubljane, tudi iz bližnje in oddaljene mestne okolice: z Jesenic, iz Kranja, iz Novega mesta, iz Skofje Loke in od drugod. Prav lepa je bila udeležba častniškega zbora.

Med odličnimi udeleženci moramo najprej omeniti zastopnika visoke pokroviteljice Akademskega pevskega zbora, Njenega Veličanstva kraljice Marije, divizijskega generala g. Lukiča, ki je bil tako ob svojem prihodu kakor tudi ob kraju koncerta, ko se je poslavljali, deležen viharovih ovacij. Prisoten je bil tudi ban dravskega banovine g. dr. Marko Natlačen z gospo. G. ban je spremljal izvajanje z največjo pozornostjo, živim zanimanjem in odobravanjem. Omeniti moramo dalje še rektorja univerze g. dr. Kušerja, predsednika apelacijskega sodišča g. dr. Golio, francoskega konzula g. Remeranda z gospo in druge.

Akademski pevski zbor je podal snoči tipične pesmi najizrazitejših predstavnikov slovenske vokalne glasbene tvornosti iz časa slovenskega preporoda. Njegovo mojstrsko petje je pod dirigentom zbora g. Francetom Maroltom doseglo višek, za katerega ga lahko zavidajo najboljši pevski zbori doma in na tujem.

Snočnji koncert Akademskega pevskega zbora ostane nepozaben, sijajen pevski večer.

Zeletj je le, da bi zbor svoj koncert v kratkem ponovil, da bi s tem omogočil udeležbo tudi tistim zvestim obiskovalcem, ki tokrat niso mogli v dvorano, ker so bile vstopnice že razprodane.

Prav bi seveda tudi bilo, da bi Akademski pevski zbor tudi letos — kakor druga leta — ponesel pesem tudi v naše podeželje. V teh časih bi njegov obisk pomenil še posebno navdušujočo in potrebno misljo.

Številne nesreče

Ob pol petih popoldne je včeraj na Celovški cesti tramvaj podrl priletno občinsko ubogo iz Ljubljane, Sterle Marijo. Sterletova se je pri padcu kar precej hudo potolkla po glavi.

Mlad fant je včeraj zavil neko strupeno snov. Reševalci so ga prepeljali v bolnišnico, kjer so zdravniki že poskrbeli, da ne bo hudega.

Posestnik z Viča, Andrej Peterca, se je pešal z motornim kolesom. Vozilo ga pa ni ubogalo. Padel je in si prebil spodnjo čeljust.

Posestnikov sin Marjan Vrtačnik, tudi na Viču doma, se je vsekval v levo roko.

Z nožem se je po nesrečnem naključju sunil v koleno Vidmar Stane, sin čevljarkega mojstra.

Kovač pri mestni občini ljubljanski, Lojze Šoba, se je peljal z motornim kolesom. Nesreča je hotela, da se je s kolesom zadel v kolesarja. Padla sta oba, kolesar in motorist. Šoba se je potolkel.

Hči pekoveškega mojstra, Vida Vovk, je s strojem rezala suh kruh. Stroj ji je zmečkal prst na desni roki.

Mizarski mojster z Dobračevega pri Zibeh, Jakob Fortuna, je rezal les, pa mu je stroj na obeh rokah precej hudo porezal prste.

Konzul g. Minovsky nas je zapustil

Včeraj je odpotoval iz Ljubljane bivši češkoslovaški konzul g. inž. Stanislav Minovsky, ki je odšel na dom svoje gospe soproge v Sremsko Mitrovico.

Izredno priljubljeni gospod konzul je bil odlični pobornik češkoslovaške in jugoslovanske vzajemnosti. Bil je odlični delavec in družabnik, ki si je v Ljubljani pridobil dolgo vrsto prijateljev. Njegov odhod je razžalostil vse, ki so ga poznali.

Njegovo delo, ki ga je bil posvetil v odlični meri kulturni propagandi za svojo državo in navezavanju kulturnih stikov med nami ter med češkoslovaško republiko, ne bo nikdar pozabljeno, ker je bilo vzvišeno, idealno in zelo uspešno.

Vsi tisti, ki so z njim delali v odboru Jugoslovansko-češkoslovaške lige, vedo, kakšen sijajen delavec, kakšen prijeten in ljubezniv človek bo odslej pogrešan v njihovi sredi.

Tisti, ki so z njim in z njegovo gospo soprogo prišli v stik ob tej ali drugi priliki, bodo težko pogrešali obeh izredno priljubljenih družabnikov, ki sta si znala s svojo ljubeznivostjo pridobiti tako velik krog prijateljev.

Cesta Jeperca — Labore zaprta

Zaradi rekonstrukcijskih del na državni cesti št. 2, Ljubljana-Kranj, odream v smislu čl. 7 občega cestnega reda z dnem 3. aprila t. l. ob 8 zjutraj zaporo te državne ceste na odseku Jeperca-Labore za ves vozni promet.

Promet naj se usmeri začasno takole:

a) za promet v smeri Ljubljana-Kranj od gostilne Bohine v Medvodah (km 632.150) po bano-vinski cesti Medvode-Mavčice-Labore in od tod po državni cesti;

b) za promet v smeri Kranj-Ljubljana do Gasteja po državni cesti, od tod po bano-vinski cesti Strazišče-Suba-Jeperca in od tod zopet po državni cesti;

c) promet iz Ljubljane v Skofjo Loko se vrši po cesti Ljubljana-Medvode-Sora-Skofja Loka, promet iz Skofje Loke proti Ljubljani pa čez Jeperco. — Okrajno glavarstvo v Kranju.

Danes ob osmih zvečer bo v stolnici pridiga za moše in fante. Govoril bo šentpetrski župnik g. Alojzij Košmerl.

Iz Slovenskih gor

Krošnjarstvo z manufakturo se je pojavilo zadnje tedne v Slovenskih gorah v takšnem obsegu, da je občutno ogrožena domača trgovina. Krošnjari raznašajo blago po hišah in ga ponujajo po pretiranih cenah, ter so že marsikoga prevarili, da je preplačal slabo kakovostno blago. Ti agenti si kopicijo znaten dobiček in se poslužujejo vseh možnosti izsiljevanja, medtem ko domači trgovci, ki izpolnjujejo obveznosti do države in javnosti, svojega blaga ne morejo prodati. Orožniki pri Sv. Lenartu so že več teh agentov aretirali, ker niso imeli dovoljenja za raznašanje manufakturnega blaga. Blago so jim zaplenili.

Regulacija Mure napreduje. Pri Zg. Cmureku so edle pri regulaciji Mure v polnem teku. Od državnega mostu vzdolž Mure je že skoraj povsem zregulirana najbolj ogroženi del reke in je obrežje z bano-vinsko cesto zavarovano, da se ni treba bati več tako občutnih posledic morebitnih poplav reke, kot so bile lani spomladi.

Z motornim kolesom se je ponesrečil kmet Urbanč Blaž iz Ščavnice, ko se je pred kratkim učil voziti na bano-vinski cesti Ščavnica-Sv. Ana. Ufbanč je padel s takšno silo, da je dobil hude zranitve in notranje poškodbe ter so mu morali nujno zdravniško pomoč.

Ogenj v Mozlju pri Kočevju

Dne 1. aprila ob 8 zvečer je začelo goreti v šupi posestnika Ivana Lovšina v Mozlju št. 53. Ostrjši hleva in kašče ter šupa so pogorele, posrečilo pa se je gasilcem obvarovati hišo, ker ima ob tej strani ognjavarjen zid. Pogorela je tudi šupa gostilničarja Franca Roma št. 59, ki je bila tik ob Lovšinovem poslopiju. V veliki nevarnosti sta bila tudi Romova hiša ter skedenj. Hitremu nastopu ter napornemu delu gasilcev se je posrečilo požar omejiti še preden so prihiteli na pomoč gasilci iz sosednjih vasi.

G. Lovšin trpi precejšnjo škodo, ker so mu zgorle vse zaloge krme, živeža in veliko gospodarskega orodja, ki ni bilo zavarovano. Nastanek požara še ni pojasnjen.

Pobej med pijanimi fanti

Maribor, 3. aprila.

V Božjem pri Zrečah se je pripetila tragična doživetja, ki se je končal s smrtjo mladega fanta. Dneš zjutraj je podlegel v mariborski bolnišnici 26letni posestnik sin Alojz Vetrh s Padeškega vha. Včeraj ga so pripeljali v mariborsko bolnišnico nezavestnega. Imel je strahovite poškodbe — prsi prestreljene, lobanjo razbita, da so se videli možgani in desno roko na več mestih zlomljeno. Vetrh je postal žrtev pretepa med fanti, ki se je odigral v nedeljo v gostilni na Božjem pri Zrečah. Tam so fantje popihali, v pijanosti pa so se spri. Večja skupina je planila na Vetrha. Eden ga je ustrelil v prsi, dva pa sta ga obdelovala z motikami ter sta mu razbila lobanjo in zlomila kost na roki. Državno pravdnništvo je odredilo obdukcijo, orožniki v Zrečah pa so zaprli več fantov, ki so se tega pretepa udeležili.

Vremensko poročilo

Uradno poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, JZSZ in SPD od danes:

Planica-Slatna: 3, delno oblačno, 15 cm snega, senec.

Planica-Tamar: 3, delno oblačno, 50 cm snega, senec.

Peč-Petalinjak: 5, delno oblačno, 70 cm snega, senec.

Sport v zadnji minuti

Joe Louis, svetovni bokserjski prvak v vseh kategorijah, je te dni začel z odličnim treningom za boji, ki ga bo imel dne 17. aprila s »provinciacem«, osemindesetletnim Jackom Roperjem. Ameriški bokserjski strokovnjaki že zdaj napovedujejo, da bo Joe Luis premagal Jacka Roperja z izredno naglim knock-outom.

Armstrong, znameniti črni bokser, si je ob svojem boju z Davejem Dayem, katerega je bil premagal po zadruju večine gledalcev le s pomočjo zelo pristranskega sodnika, zlomil dva prsta na roki. Zdravniki so izjavili, da se Henry Armstrong dalj časa ne bo smel vnovič spustiti v resno borbo. Armstrong ima po ameriških vesteh namen obiskati Evropo in pri tej priliki boksat z vidnejšimi evropskimi zastopniki v svoji kategoriji.

V Minneapolisu je Gunnar Bärlund s knock-outom v drugi rundi premagal precej poznanega bokserja Charlesa Neavesa.

Zaradi nesrečne ljubezni in ker ni dobila službe — v smrt

Kakor smo že v današnjem »Slovenskem dom« poročali, se je vrgla pod vlak v znanem železniškem trikotu ob Tržaški cesti v Mariboru mlajša ženska. Kolesa vlaka so ji odrezala glavo. Šele nocoj se je posrečilo policiji ugotoviti istovetnost samomorilke. Je to 27letna bivša kuharica v gostilni Verzel na Slomškovem trgu Marija Pliberšek iz Sv. Lovrenca na Pohorju. Pliberškova je že pred mesecem dni zapustila službo pri Verzeli. Hotela je dobiti delo v tekstilni tovarni. Vendar so bili njeni naporji zaman ter je ostala brez zaslužka. Pomagala si je potem s pospravljanjem pri nekaterih družinah. Zelo jo je žalostilo, ker ni dobila dela v tovarni, še bolj pa si je vzela k srcu nesrečo v ljubezni. Oboje je na nesrečno dekle vplivalo tako, da je šla v strašno smrt pod kolesa vlaka.

Tragična smrt otroka

V Jelenčah pri Mariboru se je pripetila tragična smrtna nesreča. Viničarja Jožef in Marija Vizjak sta odšla na delo k svojemu gospodarju Zupančiču. Doma sta pustila osem malih otrok. Najstarejša, 12letna sestrična, jim je bila za varuhinjo. Otroci so se podali na travnik pobirat regrat. Nankrat pa je izginila dve in polletna Zofija. Otroci je skrjala niti pogrešili, ko pa so proti poldnevju šli domov čakati mater, so opazili, da Zofija manjka. Iskali so jo povsod, pa zastonj. Med tem je prišla mati domov, ki je v zli slutnji takoj pomislila na mlako, ki se nahaja sredi travnika. Poslala je svojega 8letnega sina pogledat k tej mlaki. Res je fantek opazil v mlaki svojo sestrico, ki je ležala na dnu poldrug meter globoke vode. Mati je potem potegnila svojo hčerko iz vode ter jo poskusila z umetnim dihanjem rešiti, vendar so bili vsi naporji zaman, ker je dekletce predolgo časa ležalo v vodi.

G. Ribnikar kupuje »Toti list«

G. Božo Podkrajšek, lastnik humorističnega lista »Toti list«, ki izhaja v Mariboru, nas naproša, naj objavimo resnici na ljubo naslednje vestice:

»Ne odgovarjajte resnici, da bi »Toti list« hotel kupiti g. Ribnikar in tudi ne drži, da bi bil gosp. Ribnikar kdaj koli pokazal namero, da bi hotel kupiti »Toti list«.

Med ameriški Slovenci

Komunistični tednik »Naprej« poroča o nekakem združenju s socialističnim tednikom »Proletarcem«. Eden kot drugi trdi, da sam ne more več izhajati radi finančnih težko.

Slovenska naselbina v Pueblo Colo. si želi nabaviti nove orgle za cerkev. Sedaj so v cerkvi za poskušnjo »električne« orgle, ki pa daleč ne dosegajo lepote pravih orgel. Za nove orgle in za opešajo cerkve se sedaj nabirajo med farani denarni prispevki.

Cerkveno pevsko društva »Zarja« v Chicago, Ill., bo prirredilo na belo nedeljo, 16. aprila prav zanimiv koncert, pri katerem bo sodelovalo tudi več drugih pevskih društev.

Mies Elisabeth Musich, hči Mr. in Mrs. Frank Musicha z Rockland Street v Calumetu Mich., je bila odlikovana in priznana kot najboljša učenka na Marquette univerzi v Milwaukee, Wis. — V Chicago, Ill., je bila pretekli teden odlikovan kot najboljša dijakinja višjega oddelka šole v preizkušnji za govorniško Marija Kukman, hčerka solvenskega trgovca. Predstojništvo šole ji je poklonilo v znak odlikovanja lepo srebrno kupo.

Na banketu, ki ga je priredila v Clevelandu, Wildard Storage Battery Co. svojim uslužbencem, ki delajo v tovarni čez 25 let, je bilo obdarjenih z zlatimi urami med drugimi tudi več naših rojakov: Mišič, Mr. Drensek, J. Janežič, J. Lunder, Fr. Narobe, G. Juratovac, J. Mahne, F. Nahtigal in M. Zalar. Na splošno so slovenski uslužbenci priznani kot najboljši delavci v omenjeni tovarni. —

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Antonio in Vincenc seveda niti slutila nista, kakšne posledice bo imel njun romantičen klic. Z združenimi močmi sta se skušala postaviti v bran, kolikor je bilo pač mogoče. Dosegla sta pa le felni uspeh. Vincencovo presenečenje nad tem, da je Antonio dobil »edemletnega sina — ob treh zjutraj, oče se počuti dobro — kakor so je izražal —, je bilo skoraj tolikšno kot njegov ponos in veselje. Ko so prišle še ženske, je postal pater familias velikega gospodinjstva in je zelo užival. Takoj v prvih dneh je pisal gospodični Geiler in ji predlagal, da se o božiču poročita.

»Oho,« je dejal Antonio, »nisi samo ti takšen, ki ima lahko sinove. Počakaj malo. Ko sta prišla Katarina in njena mati, da nakupita balo, ju je spremljal s strokovnjaškim pogledom po mestu. V praznem križu hiše na dvorišni strani so se naselile dame. Juan je ta del imenoval harem. Mali Toni, ki se je igral s Simbo na vrtu in ki ga je bolj ljubil kot vse ostale, ne izvemši svojega papana, je bil nesporno središče vsega.

Bil je miren in sam s seboj zadovoljen otrok, rjav kot Angela, toda očelovih oči in las. Spremembi stanovanja se ni čudil mnogo. Mama se je pač nekam odpeljala, to je že tudi prej napravila večkrat. Debrülleja je čisto videl. Vsi hišni stanovalci so se zanimali zanj. Njegov novi papa ga je vozil z vozom po Parizu, in velika, hladna gospa, mama Ana, ki jo je kmalu spoznal, ga je zvečer spravila v posteljo. Skoraj ji je bolj ljubil kot Marianno. Vse se mu je zdelo samo po sebi razumljivo. Izpraševal se je le, koliko časa bo vse to trajalo. Spominjal se je, da prej nobena stvar ni trajala dolgo. Vedno so potovali v druge kraje. Samo od Simbe se ni hotel ločiti na noben način.

Antonio je bil v zadregi, kaj naj napravi z otrokom. Z velikim veseljem bi ga vzel v Ameriko. Toda temu so vsi nasprotovali. »Seveda,« mu je rekel Vincenc, »samo, če bi imel urejen dom. Toda, da bi ga sedaj vlačil s seboj preko Madrida in po pol sveta v New Orleans, predno veš, kakšno bo tam življenje? Predstavlja si, da bi med potom na parniku zbolel.« Skomignil je z rameni. »Ali ti bi bilo to prijetno?«

očitvidno je želela vzeti otroka s seboj. »Pusti mi ga samo nekaj let, srečna bom z njim in ljubila ga bom kakor otroka, ki sem ga izgubila. Kadar bo velik in močan, ti ga bom poslala.« Celo ob tej misli je jokala.

Papa Debrülle ni poznal nič drugega kot Düsseldorf. Njegovi razlogi so bili otrokova vzgoja. Ni si mogel predstavljati, da bi izgubil otroka. Tudi sam bi se takoj vrnil v Düsseldorf.

Antonio v družinskih stvareh ni imel dovolj izkustva z ženskami, da bi vedel, da si nobena od njih, ki mu daje tako dobre in resne nasvete, ne more predstavljati njegovega veselja, ljubezni in navezanosti na otroka. Tudi one so, kakor večina ljudi, smatrale očelovstvo zelo površno. »Ljubezen velja v človeškem življenju kot nekaj ženskega. Resnično ni pravega izraza, ki bi označeval čustva in stališče očelovstva.«

Zenske, stare in mlade, ki so Antonia pregovarjale, naj ne vzame svojega sina s seboj, so delale zato, ker je vsaka od njih hotela imeti otroka. Antonio je bil v velikih zadregah, kako bi sebe in ostale prepričal, da je njegova želja, obdržati otroka, pravilna. O tem so sploh komaj govorili. Nasprotno pa je bilo mnogo zmgivanja z glavami in mnogo govoričenja o Angeli. Otrok je izgubil mater. Pri tem ni bilo važno, da je našel svojega očeta. Po splošnem mnenju je bilo nujno najti žensko, ki bo zavzela Angelino mesto. To pa je bila Ana, kateri je pred nedavnim umrl otrok.

Po Ouvrardovem sporočilu je postalo Antoniu končno jasno, da je konec njegovemu bivanju v Parizu. Konec meseca septembra so namerali odpotovati iz Pariza v Madrid. Nekega večera je prišel Ouvrard razmeroma pozno in nepričakovano in pripovedoval, kaj se je dogodilo v Tuilerijah. Revolucija lačnih je bila povod nekemu razgovoru, pri katerem so sklenili uprizoriti majhno dramo.

»Sedaj je že vse pripravljeno,« je rekel. »Povedal sem mu, da lahko dobavljam pšenico pariškim pekom. Prvega oktobra, ko bodo trgovine zjutraj odprte, bo cena kruhu zopet normalna. Toda na predvečer se bom moral pojaviti v Comédie, kjer bom moral igrati resnično komedijo,« je godrnjal.

»Ta večer je otvoritveni večer mademoiselle Georges. Sem bosta prišla Bonaparte, Josefina in vse, kar slovi v Parizu. Po predstavi bo pred gledališčem izbruhnil naračen upor.« Tako je izvedel dobri pastir svojega ljudstva v svoje veliko ogorčenje, da njegova čreda gladije. Pred zbranim ljudstvom me bo na odprtem stopnišču strahovito ukoril. V nemilosti bom moral bežati — v Španijo. Nato

bo slovesno oznanil, da se cene kruhu znižane in da je stiske konec. Naslednje jutro bo visel v Parizu razglas, da so pekarne polne lepih črnih hlebčkov. Moja vloga je samo igrati lopova. Ko se bo zdanilo, bom že milje daleč od Pariza. Ni mogoče vedeti, kakšen konec bo imela ta šala za »krivca«. In vi, moj dragi, se je obrnil k Antoniu, »morate biti pripravljene, da boste z menoj odpotovali v kočiji. Kaj pravite k temu? Moj Bog, potreboval bom podpre.«

»Iz gledališča se bom odpeljal tudi jaz zvečer z vamic, je dejal Antonio. »Tudi jaz pojem k predstavi in vas bom potem počakal zunaj.«

»Sijajno,« je vzkliznil Ouvrard zelo zadovoljen. »Tedad bova tam pač dva lopova. Sicer pa imate še nekaj dni časa, da svoje stvari lahko odpošljete naprej.«

Antonio je zaskrbljeno prikal. »Nič nikar ne skrbit, je rekel Ouvrard. »Poulična drhal bo pač pripravljena, vendar mislim, da vsa stvar ne bo šla predaleč.« Toda Antonio ni bil zamisljen zaradi tega. Pravkar se je zavedel, da je že pozabil Angeli dano obljubo, da bo prišel poslušati njeno pesem. Sedaj bo pa kljub temu navzoč.

Zadnji dan svojega bivanja v Parizu je Antonio pohajkoval okoli tretje ure popoldne še v zmernejšem tempu kot sicer po Rue de Rivoli. Nežna, svetla jesenska megla je otežkočala razgled na to največje mesto zapada in mu dajala nekaj turobnega, kar je tako zelo vplivalo na njegovo razpoloženje.

Svoje zadnje priprave za potovanje je dokončal. V »Volčjem dvorcu« je medtem Juan gotovo že vse pripravil za odhod. Nocoj, ko bo šel otrok spat, ga bo še zadnjič poljubil za lahkonos. Ne bo mu povedal, da bo odpotoval. Ni hotel nobenih prizorov. Otrok bo šel spat kakor vsak večer. Potem bo pa šel v gledališče, kjer so bo srečal z Ouvrardom. Angela bo pela svojo zadnjo pesem — zanj zadnjo —, nato bo pa odpotoval v Španijo. Kakšen smisel ima vse to? Zakaj ga žene s tolikšnim nemirno po vsem svetu, k nekemu nevidnemu in skrivnostnemu cilju? Zakaj so vsaka usta od brata Francoisa do Angele govorila, vedno sicer z drugimi besedami, toda vendar vedno isto skrivnostno besedico: »pojdi?« Kaj naj to pomeni? Kakšen smisel naj ima to? Iz kakšnega globokega in skupnega prepričanja vseh ljudi je prihajal ta ukaz in ta klic, ki se mu ni mogel ustavljati? Nikdar mu ni nihče rekel: »Ostani,« »Počakaj — razen Nelete, ki pa prav za prav sploh ni bila Evropejka. Nocoj bo zopet moral iti v Madrid in potem? Spet bo brezejmo sam.

Od tu in tam

Ustanovitev »zadruga« za gradnjo raznih tovarn je preprečilo belgajsko trgovsko sodišče. Pop Hranilav Tomič si je že večkrat zamislil in izpeljal razne družbe, s pomočjo katerih je goljufal ljudi. Zadnja njegova zamisel pa je bila zadruga, ki bi se bavila z gradnjo tovarn po različnih krajih države. Hranilavovi je preslepil neke svoje znance, da so mu podpisali večje deleže, nakar je prosil trgovsko sodišče za registracijo svoje nove tvrdke, obenem pa je obvestil sodišče, da je bil na ustanovnem občnem zboru zadruga izvoljen za predsednika upravnega odbora. Sestavil je spisek družabnikov, ki da so vložili velike vsote denarja, za sebe pa navedel delež pol milijona. Proti običaju je pa trgovsko sodišče začelo preiskovati, če so bili deleži zares vpisani in imajo družabniki zares denar. Pokazalo se je, da so bili brez slehernega dinarja in da je hotel Tomič dobiti z ustanovitvijo zadruga priliko, da bi nabiral nove družabnike in jim odnesel ves vložen denar. Sodišče pa mu je namero preprečilo.

V poldrugem letu zakona je kar trikrat obdovela Marija Perinčević iz Prnjavora pri Djačovem. S prvim možem se je bila poročila jeseni predlanskega leta. Ze po treh mesecih skupnega življenja pa se je možu pripetila nesreča, da je padel z drevesa in se ubil. Nekaj mesecev nato se je Marija poročila v drugo. Tudi tokrat ni imela sreče. Ze po šestih mesecih je mož umrl na pljučnici. Takoj nato se je poročila s 64 letnim starcem, ki ji je za doto prinesel lepo posestvo. Toda že dva meseca kasneje ji je smrt ugrabila tudi tega moža. Marija je postala neke vrste rektorčka. V letu in pol je pokopala kar tri moža.

Jugoslovansko društvo za ceste, ki je imelo svoj letni občni zbor v zvezi z razstavo cest v Belgradu, je poudarilo svojo željo, da bi se uknil kuluk za cestna dela. Strokovnjaki so ugotovili, da je kuluk silno nepriljubljena oblika obveznosti ljudstva in ne prinaša tistih rezultatov, ki bi jih oblasti želele. Dandanes kuluk tudi ne more dosti koristiti pri vzdrževanju cest, kajti avtomobilske ceste potrebujejo nepretrgano vzdrževanje, ki ga morajo opravljati le izvežbani in stalno plačani delavci. Strokovnjaki pravijo dalje, naj bi se mesto kuluka uvedla kaka druga dajatev, ki pa spet ne bi smela hujše obremeniti ljudstva kakor pa kuluk. V tem smislu je društvo za ceste izdelalo posebno spomenico in jo poslalo na merodajna mesta.

Zadeva z avtomobilom belgajске organizacije JRZ še vedno ni razčiščena. Časopisi so poročali, da je dal pred tremi dnevi bivši podpredsednik belgajске mestne JRZ Gjura Janković odpreti garažo odbora JRZ in iz nje odpeljal osebni avtomobil. Odbor JRZ je zadevo prijavil oblastem, češ da si je G. Janković prilaštil tujo lastnino, nespornost pa trdi Janković, da je bil avtomobil njegova last. Avtomobil je bil pri policiji prijavljen na ime Gjura Jankovića, toda odborniki JRZ pravijo, da je bilo to slučajno, pač zato, ker je avtomobil največ rabil poslevoedeči podpredsednik Janković sam. Spet se je oglasil Janković, ki trdi, da je avtomobil plačal s svojim denarjem in da je pripravljen odložiti svoj poslanski mandat in se umakniti iz političnega življenja, čim mu kdo dokaže, da je avtomobil last JRZ. Sedaj ima policija nalogo, da ugotovi, čigava last je bil avtomobil.

V stavko so stopili delavci v tovarni vagonov v Slavenskem Brodu. Pred dobrim mesecem je tovarna vsilila delavcem novo kolektivno pogodbo, katero pa so delavci odklanjali. Začeli so stavkati, takoj nato pa so se vdali obljubi vodstva tovarne, da se bodo nekatere določbe pogodbe spremenile. Ko pa tovarna obljube ni hotela izpolniti, je delavstvo v nedeljo stopilo v stavko. Baneka uprava saveške banqvine je poslala svojega višjega uradnika, prav tako pa je dopotoval v Slavenski Brod tudi inšpektor ministristva za socialno politiko.

Tatiji, ki je bila že 98 krat obsojena, sodi sodišče v Dubrovniku. Je to neka Milka Šabanović, za katero pravijo zagrebški časopisi, da je doma nekje iz Slovenije. Ženska je imela svoje pomagatke, specializirala pa se je zlasti na tatvine v hotelih in penzionih v dalmatinskih letoviščih. Iz sodnih aktov se je ugotovilo, da je bila Šabanovičeva kaznovana zaradi tatvin nič manj kakor 98 krat.

Veliko tihotapsko afero so spet odkrili na Sušaku. Preiskava proti belgajskim tihotapcem z valutami je pokazala sled tudi v Zagreb, a od tam na Sušak. Organi oblasti so izvedli več hišnih preiskav pri carinikih in zasebnikih ter našli veliko zalogo tujih valut in svile, ki bo bržkone italijanskega izvora. Ker preiskava še ni zaključena, oblasti nočejo dati nobenih podrobnih pojasnil o obsegu in o udeležencih aferi.

Pijanca, ki si je sredi železniških tirov zvijal cigareto, je povozil vlak v bližini Osjeka. Palko Bartok je presedel skoro ves dan v gostilni, dokler ga ni prišla poklicat žena. Precej pijan se je odpravil proti domu, toda na prelazu preko železniške proge se je ustavil in začel zvijati cigareto. Čeprav mu je žena dopovedovala, da se iz daljave čuje sopihanje vlaka, se Bartok ni dal premakniti z mesta. Preden pa ga je mogla žena potegniti v stran, je pridrvel vlak in nesrečnika zmrvavil.

Junaka v požrečnosti se je hotel pokazati delavec Mladen Perić iz Djurdjeva z namenom, da bi potolkel svetovni rekord in bi potem postal slaven, ker bodo o njem pisali časopisi. Za stavo je v 25 minutah pojedel poldrug kilogram suhega grozdja ter poldrug kilogram suhih sliv. Ko je vse pospravil pod streho, je dejal, da še ni popolnoma sit...

Trije ljudje so zgoreli s hišo vred v vasi Humcih pri Sarajevu. K invalidu Asimu Ibrici je prišel na obisk brat Ibro ter pri njem tudi prenočil. V hiši so spali Ibrić z ženo, Ibro in dva Ibričeva otroka. Sredi noči pa je ogenj nenadoma izbruhnil in v kratkem času hišo upepelil. V zadnjem hipu sta se rešila oba otroka, medtem ko sta Ibrića in Ibro zgorela.

Na dosmrtno je bil v Sarajevu obsojen železničar Danilo Kujundžić, ki je ubil svojo priležnico. Kujundžić se je seznanil s Todorovičevom po smrti njegovega moža. Pomagal je zbirati podpore zanj, ker je bila ostala v bedi s svojimi tremi otroki. Pozneje se je pa zapletel z njo v nedovoljene odnose, čeprav je bil sam oženjen in imel tri otroke. Ko pa je že preveč zagazil, je izvil Todorovičevu v hlev in ji zadal dvačrt ran z nožem. Truplo je skrtil, potaknil pa vdovi poslovnino pismo, v katerem pravi, da je šla v smrt zaradi revščine. Kujundžić je pa pri tem pozabil, da je bila vdova nepismena in da je tako dejstvo vedela vsa vas. Zločin je bil pojasnjen, a Kujundžić se bo moral pokoriti v jeti vse življenja.

Kako je prebrisan jud opeharil mariborske mizarje

Maribor, 3. aprila. Stara je že izkušnja, da bo jud še vedno napravil posej tam, kjer ga nihče drugi ne bi niti pričakoval. To bodo gotovo potrdili sedaj tudi mariborski mizarjski mojstri, ki so z malimi izjemami skoraj vsi naselili prepredenemu judovskemu agentu ter so mu izplačali lepe denarce za predmet, katerega bi dobili lahko le za nekaj kovačev.

Mariborska tovarna brusnih kamnov Swaty je izdelala specialne brusilnike za mizarско orodje. Ti brusilniki so že precej časa v prometu, vendar je tvornica s tem blagom predvsem obdelala inozemska tržišča, prepričana, da ji domač trg itak ne bo ušel. Kamni so prišli tudi v Budimpešto, kjer jih je dobil v roke tudi mlad podjeten judovski agent. Pozanimal se je, kako je z zadevo ter je na podlagi informacij kmalu skoval načrt. Jud, ki se piše Feiweszy (vprašanje, če je to njegovo pravo ime), se je pojavil v Mariboru ter je začel obiskovati mizarске mojstre. Ponudil jim je v na-

kup kolekcijo kamnov in sicer dva za brušenje navadnih stružnikov, tri pa za brušenje nožev na stružnem stroju. Pripovedoval jim je, da je to največji inozemski patent, ki je zelo poseben, pa tudi primeren drag. On sam pa da ima poleg tega še posebno metodo za brušenje. Ponujal je kamne mizariskim mojstrom zastoni, toda za metodo zahteva 500 din. Skoraj vsi mariborski mizarjski mojstri so mu šli na lim ter so kupili kamne. Te dni pa so bili poštno presenečeni, ko se je pojavil pri njih zastopnik tvrdke Swaty ter jim je ponudil kolekcijo istih kamnov za 70 din. Ko so mu povedali, da so že za te kamne dali 500 din, so se v tovarni spomnili na mladega, elegantno oblečenega juda, ki je prišel pred nekaj tedni skoraj vsak dan v tovarno ter kupil nekaj zbirke teh brusilnikov. Plačal jih je po 70 din, prodal pa takoj po 500 din. Najbrže slepari ta jud sedaj mizarске mojstre še kje drugje po Sloveniji. Zato smo napisali te vrstice, da mu mojstri ne bodo šli na lim.

Igralski jubilej Emila Kralja

Ime tega dramskega umetnika je tesno zvezano z zgodovino našega ljubljanskega gledališča v zadnjih 20 letih. Če bi ne bilo v igralskem ansamblu E. Kralja, bi nastala v celoti vrsti predstav občutna umetniška vrzel, ki bi jo bilo težko izpolniti z odgovarjajočo osebnostjo. Emil Kralj je brez dvoma močna igralska individualnost, ki dopolnjuje s svojo umerjeno prepričevalnostjo, neveljvostjo, gosposko igro, zaokroženost dramatskega ansambla, ter predstavlja vsajevrstno igralsko potenco, ki je pripomočka mojskateri predstavi do resničnega uspeha. — Njegova vestno, pretehtano odersko delo ga je postavilo tekom let v prve vrste, kjer je bil in je ena izmed glavnih privlačnih moči našega gledališča. — V torek, dne 4. t. m. bo praznovan Emil Kralj 25-letnico svojege oderskega dela. Samo kdor ima vpogled v utrudljivo in vseh psihičnih in fizičnih moči zahtevajoče delo igralca, bo pojmlil, kaj pomeni 25-letnica igralca. Skrajni živčni napor ter jajo umetniške naloge, pred katere je postavljen igralec skoraj večer za večerom, črpajo iz človeka umetniška mnogo več moči kakor katerikoli drugi poklic. Vztrajati v noči 25 let z vedno enakomerno in zaletom, z vedno večjo poglobljenostjo, je življenjska naloga, ki zahteva celega človeka, žrtvovanje vseh drugih interesov — skratka: vse človeško življenje. E. Kralj je med umetniki, ki so in še podarjajo gledališču vse svojege dragocene moči, zavedajoč se, da grade z njimi slovensko gledališko tradicijo.

Zasluznemu in zvestemu kulturnemu delavcu se bo oddolžilo gledališče, uprava, tovariši in občinstvo, spoštovalci in prijatelji njegove zrele umetnosti danes pri predstavi Tolstega drame »Živi mrtvec«, v kateri bo igral naselovno vlogo. Jubilejna predstava se bo vršila v Operi. Ob tej priliki bo dokazala slovenska javnost, kako zna ceniti kulturno delo in njegove delavce.

Pri prenašanju plena zasačen

Kamnik, 2. aprila. Poklicni nepoboljšljivi 65-letni tat Gabrovcec je zapej pod ključem in varnimi zapahi tukajšnjih sodnih zaporov.

Nedavno smo čitali v našem listu, s kakšno rafiniranostjo se je prekrboval z vinom v »Tomazevih gostilnicah« v Majstrovih ulici, in odnesel tamosnji natakariči 20 litrov vina. Večraj je napravil mestni stražnik G. Zabavnik progon beraveč od Šutne proti Zapricam. Spotoma je opravil tudi svojo službeno dolžnost v pisarni okrajnega cestnega odbora. Ko se je nekoliko časa zadržal v imenovanem uradu, je zagledal skozi okno tehnične pisarne, kako nekdo hiti od kovačije Tina Oblaka kar čez travnik župnišča na glavno cesto. Na hrbtu je imel dobro naložen nahrbtnik, v rokah pa vrečo z neko vsebino. Prisedši na glavno cesto, se je ozrl po cesti in ko je mislil, da je ozračje čisto, se je oddaljil in razmišljeval, kam bi krenil. Ni pa seveda niti sumil, da ga v neposredni bližini opazuje čuječe oko postave. Stražnik je odšel iz pisarne čez dvorišče okrc. cest. odbora in že sta bila z Gabrovcem skupaj. Ko je stari nepridiprav tako nenadoma opazil pred seboj stražnika, se je tako prestrašil, da mu je vreča z vsebino, ki jo je držal v rokah, padla na občestni nasip. Seveda prekasno.

Stražnik je pozval starega hejska, da takoj pobere vrečo in mu sledi v mestno stražnico, kjer sta mu stražnika temeljito izprašala vest in končno zvedela, kje je nabral stvari, ki jih je imel v nahrbtniku in vreči. V vreči je imel dolgo verigo (marinarco), ki jo je ukradel Lombergarju na Perovem, mlinarju in posestniku Steletu dve prazni vreči, nekaj razne druge drobnarije pa si je poslužil tudi po drugih hišah v mestu.

Najrajši pa se zviti možakar pojavlja v privatnih stanovanjih, kjer odnese vse, kar mu pride pod roko. Saj ima že kazni z zaporom za seboj nič manj kot 30. Vsem, ki svoja stanovanja zapuščajo popolnoma brezskrbno in nezakljenjena, naj obračajo največjo pozornost na to, da se kakšen sličen gost ne pojavi tudi v njihovih stanovanjih.

Prepoved točenja alkoholnih pijač v času naborov

Po čl. 66 in 67 zakona o notranji upravi se zaradi preprečevanja pijančenja in izgredov ob naborih v Ljubljani izdaja naslednja naredba: Med nabori je imetnikom gostinskih obratov prepovedano vsako točenje in prodajanje pijač nabornikom in njihovim spremljevalcem. Vsakomur je prepovedano v tem času pod kakršnim koli imenom prodajati nabornikom in njihovim spremljevalcem alkoholne pijače, jih za nje kupovati in nositi.

Nabornikom in spremljevalcem ni dovoljeno nositi s seboj alkoholnih pijač. Prestopki zoper to naredbo se bodo kaznovali po čl. 69 zakona o notranji upravi z globo 10 do 500 din, oziroma z zaporom 1 do 10 dni ter z odvzomom alkoholnih pijač, ki bi jih nosili s seboj naborniki ali njihovi spremljevalci. Naredba začne veljati dne 15. aprila 1959 in velja za čas od 14. do 30. aprila 1959. — Upravnik policije: dr. Hacin s. r.

Skladatelj Risto Savin je izdal v komisijiški založbi Glasbene Matice ljubljanske svoje Vokalno suito za soli in zbor s spremljevanjem klavirja. Delo obsega 19 strani in stane 40 dinarjev. Naroča se pri Glasbeni Matici v Ljubljani.

Vlomilec v cerkev obsojen

Maribor, 3. aprila. Pred malim senatom mariborskega okrajnega sodišča je sedel danes na zatožni klopi 25 letni delavec Blaž Zupančič, brezposelni delavec brez stalnega bivališča, po rodu iz Koprivne. Zagonjatelj se je zaradi cerkvenega ropa. Dne 30. oktobra lanskega leta je Blaž Zupančič vlomil v župno cerkev sv. Danijela. Razbil je puščico, v kateri je bilo po navedbi cerkvenega predstojništva 100 din drobiža. Zupančič dejanje prizna, pravi pa, da je našel samo 50 din, katere pa je takoj strogega zapora ter na izgubo častnih pravice za 2 leti.

Športne vesti

Učencec je prekosil učitelja. Ob nedeljskem teku čez drn in stru za državno prvenstvo v Zagrebu se moramo nehoje spomniti, kako je pred nekaj leti naš odlični tekač na dolge proge Jože Bručan pripeljal s seboj iz Kamnika na igrišče mladega fanta, ki si je s strahom ogledoval svoje nasprotnike, s katerimi bo moral prvič tekovati. Mlad fant se je držal Bručana kakor otrok matere in se ni ločil od njega niti za trenutek. Za vse ga je izpraševal in verno poslušal, da mu ne bi ušla kaka beseda. Jože Bručan je bil tedaj s Krevsom nepremagljiv in zato so bile besede in nasveti, ki jih je dajal mladim atletom on, sama zlata resnica. Jože Bručan je tedaj na naše vprašanje, komu daje tako važne nasvete, odgovoril: ta mladi delavec iz Kamnika je Jože Kotnik; skupaj trenirava po poljih okoli Kamnika in povem vam, da je to moj bodoči naslednik; odlični tekač je! Nedeljski tek čez drn in strn je Bručanove preroške besede uresničil. Kotnik je bil prvi, njegov učitelj Jože Bručan pa se je moral zadovoljiti z drugim mesto.

S smučmi 150 km na uro. Italijan Leo Gasperri, trener italijanske zimsko-sportne zveze in svetovni prvak v hitrem smučanju, je prevozil s smučmi 1500 m dolgo strmino v 39 sekundah, to je s povprečno hitrostjo 150 km na uro. Takšne hitrosti ni dosegel še noben smučar. Gasperri je ta rekord dosegel v Cerviniju. Bil je opremljen s posebnimi krili.

Pri meddržavni nogometni tekmi med Švico in Madžarsko, ki je bila v nedeljo v Curihu, so zmagali Švicarji s 3:1. Nepričakovano in razmeroma visoka zmaga Švicarjev nad Madžari je presenetila. Tekmi je prisostvovalo 17.000 gledalcev.

Pri plavalnem dvoboju med Vojvodino iz Petrovgrada in Bobom iz Belgrada v bazenu Kosmanovič v Belgradu so zmagali domačini s 34:30 točkami. Lep rezultat je dosegel na 400 m prosto plavač Balla. Progo je preplaval v 5.15.7, kar je za dve desetinki sekunde boljše od jugoslovanskega rekorda. Tudi na 100 m prosto je zmagal isti z 1.05.8.

Na tabeli najboljših strelec pri ligaških tekmah je še vedno prvi Matošič ml., ki je dal 17 golov. Aca Petrovič 15 golov, Lešnik 12, po 11 golov so dali Pavlovič (Slavija V.), Kacijan in Zivkovič. Naša Ljubljana seveda še vedno krepko vodi pri avtogolih.

Pri teniškem turnirju v Kairu je Kitajec Kho Sin Kie premagal nekdanj najboljšega igralca na svetu, Nemca von Cramma. — Budge, Perry in Vines so skupno odšli na daljšo turnejo po Avstraliji. — V San Franciscu je Donald Budge že enajstič zapovrstjo premagal Perryja. Zadnje srečanje se je končalo 6:0, 6:4.

Tekma po dogovoru: Celje : Olimp

V smislu §§ 26 in 27 zakona o tisku vs prosimo, da z ozirom na kritiko, ki je izšla v ponedeljek, 27. marca 1959 v vašem periodičnem listu »Slovenski dom« št. 70, na strani 4, tretji stolpec in pod naslovom: »Tekma po dogovoru: Celje : Olimp 5:5 (3:0)« priobčite v ponedeljski številki »Slovenskega doma« pod športno rubriko na istem mestu in isti strani naslednji popravek:

Ni res, da: »Prvenstvena se je zdelo tekma le prve četrt ure, nakar je Celje začelo prevdati igro, ki je bila potrebna Olimpi, da je mogel iznačiti in se rešiti izpada iz I. razreda.« Res pa je, da se je zdelo tekma ves čas svojega poteka prvenstvena in se je končala v smislu nogometnih pravil. Ni res, da: »po tem golu se je začela igra, kakršna v Celju še nismo videli in bi je v normalnih razmerah ne bi niti mogli pričakovati, temveč je res, da se je po tem голу Olimp zagrizel zavdajoč se svojega položaja in je Celje popustilo in se je tekma v normalnih razmerah končala, brez kakršnega koli incidenta.

Ni res, da: »je bilo treba izpolniti dogovor med kluboma, ki sta se po svojih zastopnikih že nekaj dni pred tekmo dogovorila in določila, kakšen mora biti izid te tekme.« Res pa je, da ni bilo treba izpolniti nikakega dogovora med kluboma, ker dogovor sploh ni obstojal, in res je, da noben zastopnik našega kluba se ni nekaj dni pred tekmo dogovarjal ali določil, kakšen mora biti izid tekme.

Ni res, da: »v tem znamenju je potekala igra, dokler ni rezultat 5:5 izpolnil dogovorac.« Res pa je, da je igra potekala v normalnem znamenju in da gornji rezultat ni izpolnil nikakega dogovora, ker kakršen koli dogovor sploh ni obstojal.

Ni res, da: »sno radovedni, ali na odločujočih mestih proti takšnemu igranju in izigravanju ne morejo ničesar ukreniti.« Res pa je, da nismo radovedni, kaj morejo ukreniti na merodajnih mestih, ker se je tekma in vsi goli zaključili v smislu obstoječih pravil JNZ. Za naklonjenost se Vam najlepše zahvaljujemo ter beležimo s športnim pozdravom: tajnik in predsednik (podpisa nečitljiva).

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer- sko stanje	Temperatura v C°		Relativna vlaga v %	Oblačnost 0-10	Vetar (smernost, jakost)	Padavine	
		noč.	dan.				mm	vrste
Ljubljana	756.9	16.5	9.6	83	8	WSW.	—	—
Maribor	755.1	18.6	4.0	70	4	0	—	—
Zagreb	757.8	21.0	3.0	90	0	SW.	—	—
Belgrad	758.5	18.0	6.0	70	0	ESE.	—	—
Sarajevo	757.9	18.0	0.0	90	4	0	—	—
Vis	757.9	13.0	9.0	70	0	0	—	—
Split	757.3	19.0	9.0	80	6	ENE.	—	—
Kumbar	756.6	19.0	7.0	90	5	N.	—	—
Rab	758.8	14.0	8.0	70	4	0	—	—
Dubrovnik	756.0	19.0	8.0	90	4	NE.	—	—

Vremenska napoved: Spremenljiva oblačnost, nestanovitno, toplje in vetrovno vreme.

Koledar

Danes, torek, 4. aprila: Izidor.
Sreda, 5. aprila: Vincenc.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62; mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta.

Smetenje po ulicah. Po zdravstveno policijskih predpisih o snagi na ulicah in trgih ter po predpisih § 90 zakona o mestnih občinah je odmetavanje papirja in vseh odpadkov po ulicah in trgih strogo prepovedano. Kdor se proti tem predpisom pregreši, je kaznovan z globo do 500 din ali z zaporom do 10 dni. Ti predpisi pa veljajo tudi za prodajalce in prodajalke na trgu. Na trgih radi pušajo najrazličnejše ostanke in odpadke na tleh, da veter raznaša papir in druge smeti okrog ter tudi po bližnjih ulicah in zato okolica dela vtis, kakor bi mestna občina ne skrbelo dovolj za snago. Ker so pa take razmere nevdružne, opozarja mestno poglavarstvo prodajalke in prodajalce na navedeno predpise in tudi na stroge kazni, hkrati jih pa poziva, da v izogib kazni pobere smeti in odpadke ter jih hranijo v svojih košarah, jih odpeljejo domov ali jih pa ob zaključku prodajanja odlože v za te namene na trgih postavljene velike nabiralnice. Prav tako pa na prepoved smetenja mestno poglavarstvo opozarja tudi razna podjetja, ki po ulicah razdajajo ali trosijo letake in razne reklamne listke. Trošenje listkov po ulicah in trgih je prav tako prepovedano, ker tudi tak papir nasmeti ulice. Podjetja si morajo za razdajanje reklamnih listkov in letakov po ulicah priskrbeti oblastveno dovoljenje. Mestno poglavarstvo pa naposled še posebno vabi taka podjetja, kakor kinematografe itd., naj letakov ne razdajajo ob nedeljah in praznikih, ko imajo uslužbenci mestnega cestnega nadzorstva večji del počitke in ne morejo sproti pobrati in pomesti letakov. Tudi prebivalstvo, ki zahteva snažne ulice, naj s temi pisanimi letaki samo ne smeti ulic, temveč naj jih odmetuje šele doma v zabojčke za smeti.

V KVALITETI KROJU IN IZDELAVI NEDOSEGLJIVE, V NIŽKI CENI BREZKONKURENČNE

ŽE SAM POGLED V NAŠE IZLOŽBE VAS PRIJETNO PRESENETI IN VABI ZA NAKUP.

Franciškanska prosveta M. O. v Ljubljani priredi v torek, 4. aprila skioptično predavanje o trpljenju našega Gospoda Jezusa Kristusa pod naslovom »Passio Domini nostri Jesu Christi«. — O izjavah zdravnikov, teologov in zgodovinarjev o trpljenju in smrti našega Gospoda govori ob skioptičnih slikah dr. p. Roman Tominec O. F. M. — Priporočamo nabavo vstopnic v predprodaji po enotnih cenah 3 din v pisarni »Pax et bonum«.

Novo došle državne srečke prodaja menjalnica Reicher & Turk, Prešernova ulica

St. Vič nad Ljubljano. Vsa fara se pripravila za velikononočne praznike na poseben način. Nad 70 faranov bo 2. aprila ob pol 4 popoldne in 6. aprila ob 8 zvečer sodelovalo pri predstavi: V času obiskavanja; v tej velikononi igri je pisatelj G. Edvard Gregorin pokazal življenje in trpljenje Velikega Učenika. Vsi igralci se pod skrbnim vodstvom vestno pripravljajo, pa tudi oder je za to priliko na novo urejen. Ugodne zveze z vlaki in avtobusi bodo omogočile tudi okoličanom, da igri prisostvujejo. Vstopnice so že v predprodaji.

Nova knjiga. V založbi profesorskega zbora juridične fakultete v Ljubljani je pravkar izšel XV. Zbornik znanstvenih razprav v obsegu 241 strani z naslednjo vsebino: Prof. dr. Aleksander Bilimović: Agrarna struktura Jugoslavije; prof. dr. iur. et hon. c. Metod Dolenc: Vrednotenje dokazov v sodnem kazenskem postopanju; prof. dr. Stanko Lapanje: Načrt priposestovalno in zastaralno-pravnih določb z jugoslovanskega državljanjski zakonik; prof. Aleksander Makleov: Kriminalna etiologija; docent dr. Vladimir Murko: Nekateri krivičnosti v sistemu naših neposrednih davkov; prof. dr. Evgen Spektorški: Tri pravne teorije; prof. dr. Milan Škerlj: Clanstvo v gospodarski zadruzi. — Dobi in naroča se pri založniku za ceno 60 din. Člani Društva prijateljev juridične fakultete v Ljubljani dobe Zbornik brezplačno, ako so poravnali članarino, ki znaša letno 40 dni.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — začetek ob 8 zvečer: Torek, dne 4. aprila zaprtje. (Kraljeva proslava v Operi.) Sreda, 5. aprila: »Prevarac. Red Četrtek, petek in sobota, 6., 7. in 8. aprila: zaprtje.

OPERA — začetek ob 8 zvečer: Torek, 4. aprila: »Živi mrtvec«. Proslava 25 letnice umetniškega delovanja Emila Kralja. Izven. Sreda, 5. aprila: »Stirje grobianc. Red Sreda, Četrtek, petek in sobota, 6., 7. in 8. aprila: zaprtje.

Mesto, ki se spreminja kot kameleon

Prestolnica perzijskih šahov dobiva evropsko lice

Današnja doba ni samo doba, ko rastejo nova mesta takorekoč kot gobe po dežju (najboljši primer za to je menda res Italija), pač pa tudi doba, v kateri stara mesta zelo hitro dobivajo čisto novo sliko. V njih izginja, ponekod hitreje, drugod spet bolj počasi, vse, kar ne odgovarja več sodobnosti. Nikjer na svetu pa menda ni več takšnega mesta, ki bi svojo sliko tako hitro spreminjalo kot jo spreminja glavno mesto Perzije, prestolnica perzijskega šaha — Teheran.

Mussolini vzhoda"

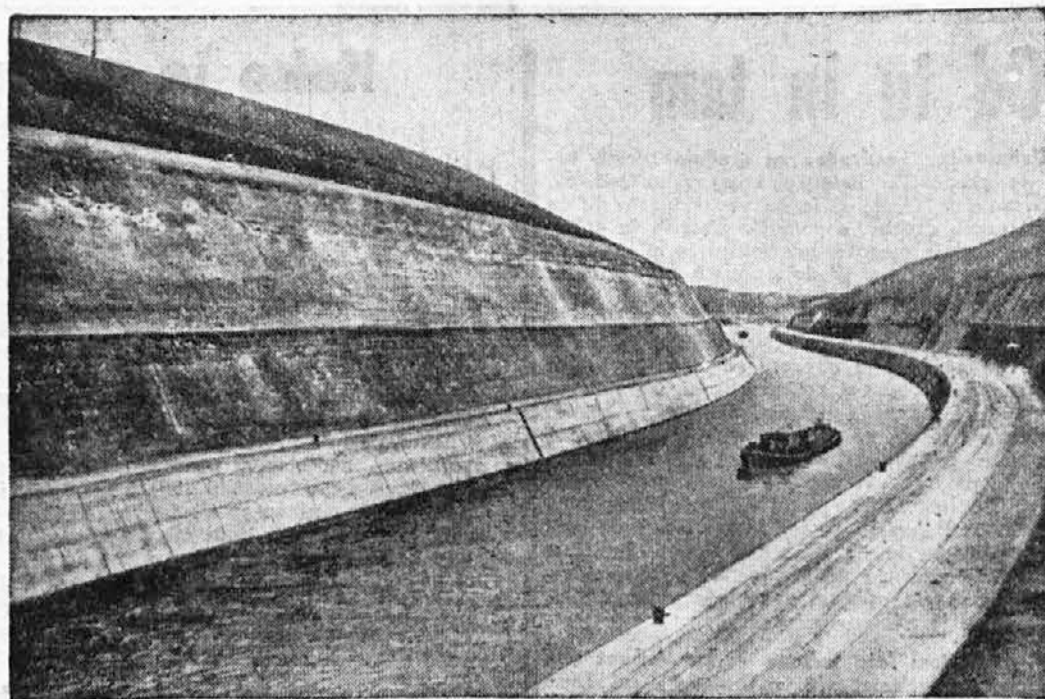
Zaradi velikih javnih del, ki jih v sedanji dobi izvajajo v Perziji in za katera je dal v največji meri pobudo sedanji perzijski šah, imenujejo nekateri tega perzijskega vladarja »Mussolinija vzhoda«. Vladar Perzije skuša predvsem iz svojega glavnega mesta Teherana narediti povsem moderno prestolnico, kakršne ima Evropa. Pokojni predsednik turške republike Kemal Atatürk ni bil edini poglavar azijske države, ki je začel uvajati med svojim ljudstvom moderni, evropski način življenja. Mnogo zaslug na tem polju si je pridobil tudi sedanji perzijski poglavar, ki si zelo prizadeva, da bi pokazal, kako Azija ne sme v ničemer več zaostajati za evropskimi državami. Tudi ne po sijaju, v kakršnega so odete povečini vse evropske prestolnice.

Potrebna brezobzirnost

Pri modernem urejanju svoje prestolnice perzijski vladar postopa ne samo odločno, pač pa tudi brezobzirno. Precej odločno in brezobzirno je tudi res treba postopati, če hočeš narediti iz starinskega mesta nekaj takšnega, kar bi bilo vsaj nekoliko podobno moderni ureditvi mesta. Saj imamo na primer že v Ljubljani dostikrat velike težave, če hočemo kakšnemu delu mesta dati novo sodobno lice. In na vse zadnje je iz nekdanje Ljubljane lažje narediti kaj sodobnega kot pa na primer iz starinskega, vzhodnjakega Teherana. Torej je odločnost in brezobzirnost pri urejanju tega mesta res na mestu. Stavbenikom je bilo naročeno, naj bi povsod nastale široke ulice, da bi bilo na ta način mogoče dobiti pravilne pravokotne bloke hiš. Teheranske ulice so tvorile do zdaj naravnost slikovite krivine, a zdaj bo kmalu vse te slikovitosti konec. Slika mesta se spreminja takorekoč z vsakim tednom. Teheran se spreminja res kot kameleon. Stare ulice seveda niso bile tlakovane. Na njih je bilo poleti do gleženj na debelo prahu, pozimi, v zgodnji pomladi in v jeseni pa nič manj blata. Zdj se namesto teh umazanih in blatnih ulic pojavljajo krasne tlakovane ceste. Zavite strehe, ki so nudile še prav posebne vrste slika, so izginile in z njimi tudi male trgovine, v katerih so prodajali slovite preproge, kovinaste okraske, pokrivala in z muhami oblegane slaščice. Vse, kar je ostalo od te pisane slike Vzhoda, so kupi kamenja od podrtih hiš. Človek ob pogledu na te kuppe dobi vtis, da je sovražnik prav pred kratkim z bombami obmetaval to mesto in pustil namesto njega žalostne razvaline. Iz teh

razvalin vstaja moderen mestni okraj, novo središče Teherana, iz katerega bodo potekale ulice v obliki žarkov v druge dele mesta.

Do pred kratkim si lahko videl na teheranskih ulicah vozove cestne železnice, v katere so bili vpreženi konji in na katere so bili Perzijanci od sila ponosni. Pravijo, da je šah neko jutro videl s svojega okna, kako se je par belih konj zman trudilo potegniti naprej voz te »cestne železnice«, nabasano poln ljudi. Šah je baje še isti dan poklical k sebi gradbenega ministra in mu ukazal, da mora to trpinčenje živali takoj prenehati, mesto starinske »konjske cestne železnice« pa nastati nekaj, kar bo bolj odgovarjalo sodobnosti. Naročil je ministru, naj posveti vso svojo skrb v to, da dobi perzijska prestolnica čimprej pravo električno železnico, kakršno imajo vsa večja evropska mesta. Ta njegova želja se je do danes že v veliki meri izpolnila. Teheran ni dobil samo električne železnice, pač pa tudi drugače čisto moderno lice, kakor se tudi za prestolnico perzijskih vladarjev spodobi. Kdor je zadnje čase prišel v novi Teheran, se mora čuditi, kako je v tako kratkem času moglo nastati iz nekdanje vzhodnjaške prestolnice šahov nekaj tako modernega. Pravijo, da človek, ki ga pot zanese v te kraje, kmalu ne bo vedel, da ni več v Evropi, pač pa že skoraj v notranjosti Azije.

Prekop kralja Alberta v Belgiji, ki bo letos poleti že do kraja dograjen. Izkopan je med mestoma Meuse in Anvers.

Čudna zgodovina človekove obutve

Prvi so nosili čevlje Kiti — pred približno 2700 leti

Skoraj malo verjetno se človeku zdi, da ne bi bil Evropejec tisti, ki je prvi poznal in nosil čevlje, čeprav gotovo ne takšnih in tako trpežnih kot jih nosijo ljudje po vsem svetu danes. Vendar se tokrat le motimo, če mislimo, da smo mi Evropejci prvi poznali čevlje. Če hočemo priti v pravo domovino čevljev, moramo iti zelo daleč, na Daljni vzhod, na Kitajsko.

Dognano je, da so že okoli 2698 pr. Kr. uporabljali Kitajci obutev iz pisanega sukna, iz svile in zamet. Egipčani so izdelovali obutev iz ličja in papirusa. Grki in Rimljani so nosili opanke in sandale. Zenske so si te svoje sandale krasile z biseri, dragulji ter jih šivale z zlatimi nitkami. Igralci, ki so igrali tragične vloge, so nosili visoke pete, igralci z drugačnimi vlogami pa nizke.

Starodavni Slovani in Germani so nosili lezene in usnjate čevlje in čevlje iz ličja. Pred križarskimi vojnami so imeli zelo preproste, nič kaj okusne galske čevlje, po teh vojnah pa je prišla k nam orientalska obutev. Ti čevlji so imeli spredaj obliko navzgor zavitega kljuna, nekaj podobnega kot imajo še danes Srbi, namreč rivičaste opanke. Prvi je nosil takšne orientalske čevlje v Evropi vojvoda Anjou. Zakrivljen sprednji konec čevlja je bil včasih dolg celo do enega metra. Za časa Henrika IV so v Franciji nosili čevlje s četrkotnimi podplati. Čevlji so bili podobni

račjemu klunu ali medvedji šapi. V 16. stoletju so nosili čevlje brez sprednjega dela. Gole prste na nogah so krasili s prstani.

V Španiji in Italiji so bili priljubljeni čevlji z zelo visokimi petami. Te pete so bile, kakor pravijo, včasih za celo ped visoke Ludvik XVI. je imel ob robu svojih čevljev čipke, čevlje same pa prepete z dragoceniimi sponkami. Za časa francoske revolucije so prvič uvedli nizke pete iz lubja, spredaj pa so bili ti čevlji zaviti navzgor. V začetku preteklega stoletja so ljudje nosili približno takšne čevlje, kot so jih imeli starodavni Grki. Čevlje so zavezovali navzkriž okoli noge. Od takrat se moda obutve neprestano menja, vendar ne tako zelo, zato pa tem pogosteje.

Nov švedski rudnik

V pustinji na skrajnem severnem koncu Švedske je nastala pred nekaj leti gorska vas, ki je od zadnje železniške postaje oddaljena 40 km in od kraja, kjer je zdravnik, lekarna in podobno, celo 50 km. To je gorska vas Laver, ki jo je zgradila švedska rudniška družba »Bolidenc«. Ljudje v tem kraju se bavijo z izkopavanjem rude, iz katere izdelujejo medeninate predmete in ki jo je v teh krajih po ugotovitvi strokovnjakov prav precej. To do zdaj še neizrpano zemeljsko bogastvo bi prineslo gotovo lep denar.

Rudo so tod začeli iskati leta 1928, toda šele leta 1933 so uvideli, da se bo izkopavanje tudi obneslo. Prvi rov je bil spona do globine devetdeset metrov. Tedaj so začeli tudi misliti, kako bi v teh krajih organizirali močno rudniško podjetje. Zgradili so celo vas, v kateri stoji tudi krasna stavba za vodstvo rudnika. V čisto zapuščenem kraju je zrastle stavba s stolpom, ki je visok 87,5 metra. Na tem zapuščenem kraju je bil izkopan rov za poskušnjo v globino 142 m. Vseh nameščenecv je zdaj v tem rudniku nad 200. V hratkem jih bo dobilo tu svojo službo in kruh še 40.

Rudarsko naselje je urejeno zelo sodobno. Napeljana je tja voda in izpeljana kanalizacija. Ljudje imajo tam svojo gasilsko četo, šolo in še mnogo drugih potrebnih stvari. Rudarska stanovanja so zelo higienična in praktična, opremljena tako kot kje v srednji Evropi. Na leto izkopljejo zdaj tam kakšnih 150.000 ton surove rude, iz katere bodo pridobili približno 12.000 ton čiste mede.

Švedi upajo, da bodo proizvodnjo v tem novem svojem rudniku še bolj povzdignili, za kar je potrebno le povečati število rudarjev. Rude je po ugotovitvi geoloških strokovnjakov dovolj in se ni treba bati, da bi je kaj kmalu zmanjkalo. Zato tudi bodoče denarne žrtve, namenjene za izpopolnitev rudniškega obrata, ne bodo zaman.

Daruj 1000 din — in plačal si en kamen za slovenski prosvetni dom v Ljubljani!

Kako je oxfordski profesor odvalil d jake med predavanjem kaditi

Nekoč je bilo akademikom, ki so obiskovali angleška vsučilišča, dovoljeno celo to, da so smeli med predavanji vleči svoje, toliko priljubljene pipice. Razumljivo je, da je šlo to zelo na živce, predvsem tistim, ki v svojem življenju niso nikdar kadili. Vedno ta smrad po tobakovem dimu, kdo bi to prenesel, in celo med predavanjem, ko mora biti človek zbran! Tudi med profesorji je bilo nekaj nekadilcev, ki so zelo težko prenašali to čudno navado. Toda, kaj so hoteli? Sami niso mogli odpraviti kajenja med predavanjem. Nekemu profesorju pa se je porodila duhovita misel, kako bi pripravil dijake do tega, da ne bi več kadili, vsaj takrat ne, kadar on predava. Bil je to nek profesor z Oxfordске univerze. Ni hotel sicer kar naravnost povedati dijakom, kako zopern mu je tobakov dim, pač pa jih je skušal vsaj tako bolj po ovinkih pripraviti do tega, da bi vsaj med predavanji odložili svoje pipice. Dolgo časa je mislil in mislil, nazadnje pa si je le izmislil nekaj zelo učinkovitega.

Ko je nekoč končal svoje predavanje, se je obrnil v ljudno k svojim poslušalcem in dejal:

»Gospoda! Ničesar nimam proti temu, da vlečete te smrdljive pipe, toda jaz sam ne kadim. Z menoj je stvar takšna kot z vsakim naravnim človekom: ne jem nikdar sena, vesel sem pa vseeno, kadar vidim, kako vali radi muljijo seno...«

Ta duhovita domislila je imela nepričakovan učinek. Pravijo, da drugi dan pri predavanju ni bilo med poslušalci niti enega, ki bi si upal prižgati svojo pipo.

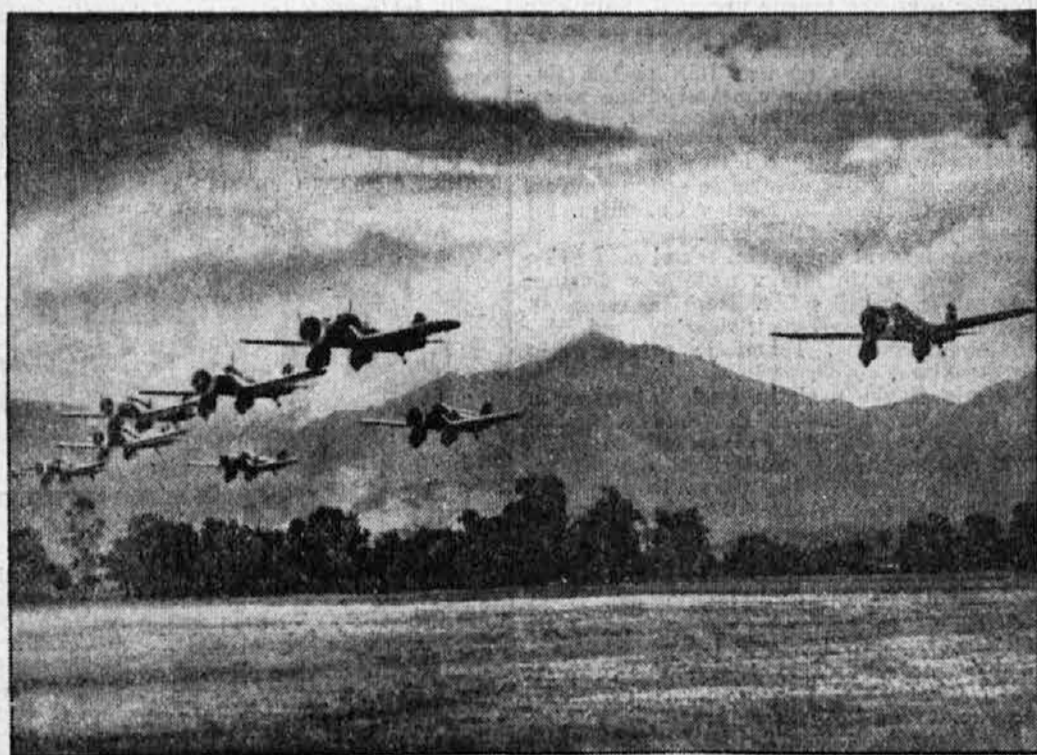
Programi Radio Ljubljana

Torek, 4. aprila: 11 Šolska ura: Matja Ribičič: Pastir Drežje, mladinska igra v treh slikah. Izvajajo brezposelni učiteljski abiturienti — 12 Naši pevci in pevke (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Koncert slovenske glasbe (radijski orkester) — 14 Napovedi — 18 Flavio solo igra g. Filip Bernard, pri klavirju gđ. Melita Gnjezda: Händel: Sonate — 18.40 Spoštovanje in dobrota — pogoj (vmes plošče): pobožnosti (g. Fr. Terseglav) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Deset minut zabave — 20 Koncert pev. skupa zbor »Ljubljana«, dirigent Srečko Kopore — 20.45 Koncert radijskega orkestra — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Tamburaški orkester (vod. A. Karmelj). Konec ob 23.

Sreda, 5. aprila: 12 Slavni slovenski skladatelji (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Solistične točke (plošče) — 14 Napovedi — 18 Mladinska ura: Iz glasbene zgodovine (g. dr. Anton Dolinar) — 18.40 Nasa narodna obramba na prelomu dvajsetletja (g. prof. Etbjn Boje) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Uvod v prenos — 20 Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča. V I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar), v II. odmoru: Napovedi, poročila. — Konec ob 23.

Drugi programi

Torek, 4. aprila: Belgrad: 20 Nar. pesmi, 20.40 Filh. konc. — Zagreb: 20 Igra, 21 Ork. konc., 22.20 Plesna gl. — Sofija: 19.30 Komorna gl., 20 Zbor. — Varšava: 19 Lahka gl., 21 Simf. konc. — Budimpešta: 20.30 Estonska gl., 22 Plošče, 23 Cig. ork. — Trst—Milan: 17 Prenos iz akademije sv. Cecilije, 21 Dunaj, 22.15 Plesna gl. — Rim—Bari: 21 Legenda »Margareta da Cortona«. —

Najnovije ameriške bojne ptice

Norman Raily Raine:

JUNAŠTVA ROBINA HOODA ZGODOVINSKI ROMANS SLIKAMI

Prav ta hip pa se je princ Ivan brez dežele spomnil svojega brata Riharda z Levjim srcem. O Dickonu še ni ničesar vedel.

»Kaj ni še prav nobenih glasov o Rihardu?«

Kar rahla zaskrbljenost se je očitovala v njegovem glasu, ko je vprašal sira Guyja Gisbourneškega, ki mu je stal z leve strani.

»Ni še vestil!«

Kratko in osekano mu je odgovoril sir Guy Gisbourneški.

Princu Ivanu brez dežele se je zazdelo, da tudi njega tare neka skrb. Brez dvoma se sam pri sebi izprašuje, kako, da o Dickonu toliko časa ni nobenega glasu. Prav gotovo bi se bil moral že zdavnaj vrniti. Kaj, če se mu je bilo morda njegovo podjetje izjalovilo; kaj, če so mu praprečili izvedbo in onemogočili načrt, ki sta ga bila zasnovala on, princ Ivan ter sir Guy Gisbourneški?

Menda vendar ne?

Princ Ivan se je spet obrnil k siru Guyju:

»Toda, kaj sem hotel reči? Kaj misliš, ali je Dickon...?«

Misli pa ni utegnil izreči do konca. Razburjen ga je prekinil sir Guy:

»Ponesrečilo se mu je! Ubili so ga!«

Princ Ivan brez dežele se je stresel po vsem telesu prav kakor bi ga bila

zgrabila vročina. Prebledel je.

Cez čas je spet vprašal, tiho in resno:

»Pa Rihard, kaj je z njim?«

»Rihard, ni znan!«

Suh je bil odgovor sira Guyja.

»To ne bo do...!«

Princ ni končal.

Prav ta hip je prišla procesija do njega. Ne daleč vetran se je bil ustavil škof iz Black Cannona.

Dolgi dvovrtni sprevod fratrov v črnih haljah in nizko spuščenihih kapucah se je spretno postavila ob obeh straneh k vrstam vojakov, ki so držali kopja in sulice v rokah. Postavila se je tako spretno in preračunano, da bi bila ob spopadu brez posebnih težav lahko onemogočila tem vojakom slednji poskus za uspešno skupna borbo.

V rokah teh skrivnostnih fratrov so še vedno gorele z drhtečo svetlobo velike voščene sveče; njihova lica pa so bila videti resna in kakor z globoko pobožnostjo preplavljena.

»Kralj moj, vse je pripravljeno za kronanje!«

Tiho je zašepetal te besede Robin Hood kralju Rihardu, s katerim sta stala vstric.

Se vedno sta bila tesno ob škofu iz Black Cannona.

V kapeli je v tem trenutku nastopil globok, slovesen molk.

Potihnile so molitve pobožnih nun.

Svetlo je bila v kapeli, ki je kazala prav pisano lice. Fratske halje so bile z viteškimi oklepi, duhovni ljudje in vojaki so stali drug ob drugem.

Prav za prav je bila kapela sama ta hip skoraj bolj podobna gledališkemu odru, ki je bil jarko osvetljen za svečan predstavo kraljevskega kronanja, kakor pa božjemu hramu.

Princ Ivan brez dežele bo zdaj kronan za angleškega kralja, kljub temu, da nihče z gotovostjo ne ve, če je prvi angleški kralj Rihard z Levjim srcem še med živimi, ali pa je že mrtev.

Edino glavni igralci te predstave, škof iz Black Cannona, princ Ivan brez dežele, sir Guy Gisbourneški ter Robin Hood in kralj Rihard sam veda, da je Rihard še živ in v Angliji.

Kje je trenutno, kam je bil odšel, kam izginil?

Kaj hoče? Nihče ne ve, si misli princ Ivan.

Brž bo treba nekaj ukreniti. Naglo ravnanje še utegne rešiti stvar. Treba bo pohiteli, da ljudstvo ne bo zvedelo za njegov namen.

Take misli so na podoben način ta hip mučile princa Ivana brez dežele in sira Guyja Gisbourneškega.

Oba bi bila gledala na to kronanje s popolnoma drugačnimi očmi, če bi jima njun načrt ne bil spodletel, ali pa če bi se bilo francoskemu kralju Filipu II. posrečilo kralja Riharda z Levjim srcem javno obdolžiti, da je bil dal umoriti jeruzalemskega kralja Konrada Montferratskega. Filip II. je bil njun duhovni sodelavec; pa ni uspel s svojo obdolžitvijo, kakor

Dickon, ki sta ga bila poslala, da bi ubil Riharda.

Ljudje sira Guyja Gisbourneškega so bili davi v ločju ob reki našli Dickonovo truplo. Dickon je bil ubit.

Če bi jima ne bili spodleteli načrti, da!

Potem jima ne bi mogel nihče več delati ovir, vse zapreke bi bile odstranjene. Niti sam papež ne bi bil mogel več preprečiti njune namere, saj bi bilo potem kronanje popolnoma zakonito: mladoletni Artur, sin njunega najstarejšega, že mrtvega brata prav gotovo ne bi mogel priti v poštev za angleškega vladarja.

Tako pa?

Neke tenobne slutnje in mračne skrbi so se bile zarezale v lice in zavlekle v poglede sira Guyja Gisbourneškega ter princa Ivana brez dežele. Da bi se le vse srečno izteklo!

Škof iz Black Cannona bi bil zdaj moral spregovoriti in pozvati princa Ivana brez dežele, naj se pripravi na slovesno kronanje za vladarja Anglije.

»Pazi se!«

Kakor kača je siknil Robin Hood ti dve kratki besedici škofu iz Black Cannona, še preden je ta utegnil odpreti usta.

V istem hipu je na hrbtu tudi začutil, da se mu je konic shefieldskega noža vse globlje pritiskala ob život.

Zadržel je škof iz Black Cannona in dvignil roko proti princu, ki se je dvignil, da bi poslušal, kaj mu bo po dolžnosti obrada dejal škof.

Škof iz Black Cannona pa je začel s samozavestnim in togim glasom svoje spraševanje.

»Princ Ivan, s kakšno pravico zahtevaš zase sveto krono angleškega kraljstva? S kakšno pravico zahtevaš krono in prosiš zase cerkvenega blagoslova?«

»S pravico zakona in krvnega sorodstva!«

Samozavestno je odgovoril princ Ivan brez dežele, ki v samem tem navadnem vprašanju seveda še oddaleč ni mogel slutiti in tudi ni slutil ničesar hudega ali nenavadnega, najmanj pa še, da bi se v njem skrivala kakšna obtožba, ki bi bila utegnila iti na njegov račun in ga kriviti za to, kar zdaj dela in za vse to, kar je bil že do tega trenutka napravil.

Družba Robina Hooda se je ta trenutek še mnogo tesneje združila. Junak je etopil k junaku. Vsak od njih je stal za hrbtom vojaka, ki je imel kopje v rokah. Bil je pripravljen, da bo takoj, ko se bo pokazala potreba, potegniti nož izza pasu ali pa sekirico in da se neusmiljeno spoprime s svojim nasprotnikom.

Robin Hood je stal tik ob kralju Rihardu in budno spremljal z očmi vsako krettnjo, ki jo je napravil škof iz Black Cannona. Veako njegovo beseda je spremljal z veliko pozornostjo. Škofu iz Black Cannona tudi zdaj še ni mogel popolnoma zaupati, dasi je vedel, da ga ima popolnoma v svojih pesteh, saj je škof dobro čutil, da njegovo življenje visi na nitki in da ga bo Robin Hood pri prici zabolal, čim bi napravil kakšno izdajalsko krettnjo ali znil kaj neprimernega, judeževskega.

Zdaj se je spet oglašil princ Ivan brez dežele.